24/04/2021

“Οι Έλληνες του 1821 ήταν πιστοί ορθόδοξοι Χριστιανοί”

Μητροπολιτικό Έργο / Ι.Μ. Αιτωλίας και Ακαρνανίας

Ποιμαντορική Εγκύκλιο για τις Εορτές της Εξόδου 2021 και την Κυριακή των Βαΐων εξέδωσε ο Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Αιτωλίας και Ακαρνανίας κ. Κοσμάς. “Σήμερα, αγαπητοί πατέρες και αδελφοί, **εορτάζουμε την περηφανή και υπέρλαμπρη εορτή των Βαίων,** εορτάζουμε την θριαμβευτική είσοδο του Κυρίου εις τα Ιεροσόλυμα. Έρχεται ο Θεός των όλων, ο Θεός της αγάπης και της ευσπλαχνίας να πάθη ως άνθρωπος για να ελευθερώση τον σκλαβωμένο, από την θανατηφόρο αμαρτία, άνθρωπο. Αυτήν την αγία ημέρα, όλοι οι Έλληνες, μα περισσότερο **εμείς που κατοικούμε στα ιερά χώματα της Αιτωλίας και Ακαρνανίας στρέφουμε το βλέμμα μας, την καρδιά μας, το είναι μας στο Μεσολόγγι μας. Στεκόμαστε με τιμή και σεβασμό εμπρός στους ήρωες προμάχους της Ιεράς Πόλεως,** οι οποίοι για του Χριστού την πίστη την αγία και για την ελευθερία της γλυκυτάτης πατρίδος **έκαναν την ηρωική Έξοδο** και προτίμησαν να πεθάνουν παρά να παραδοθούν στους Αγαρηνούς. **Εφέτος ο εορτασμός έπρεπε και πρέπει να είναι λαμπρότερος.** Το έτος που διανύουμε συμπληρώνονται διακόσια χρόνια από το 1821, κατά το οποίο ακούστηκε η

σάλπιγγα για τον άγιο και ιερό ξεσηκωμό του Γένους” αναφέρει, μταξύ άλλων, ο Σεβασμιώτατος.

Περαιτέρω, ο Μητροπολίτης αναφέρει τα εξής:

“Οι Έλληνες του 1821 ήταν πιστοί ορθόδοξοι Χριστιανοί, και με τη βοήθεια του Τριαδικού Θεού, με τις πρεσβείες της Παναγίας και των αγίων μας, έκαναν το θαύμα.

Μπορεί εμείς σήμερα που απολαμβάνουμε τον ελεύθερο αέρα, που μας χάρισαν εκείνοι με το αίμα τους, να μην αναφέρουμε καθόλου την παρουσία και την προσφορά του Θεού και της Εκκλησίας στους αγώνες του 1821. Όμως, εκείνοι που θυσιάστηκαν αγωνιζόμενοι, μας λένε την αλήθεια.

Οι επίσημοι εκπρόσωποι του Έθνους μας, στην ιστορική Α’ Εθνοσυνέλευσι της Επιδαύρου, το ομολόγησαν: «Έχουν περάσει δέκα μήνες από τότε που αρχίσαμε τον αγώνα του εθνικού πολέμου. Ο ύψιστος Θεός μας εβοήθησε αν και δεν ήμασταν αρκετά προετοιμασμένοι» (Αρχεία Ελληνικής Παλιγγενεσίας, 1821-1822, τ. α’, σελ. 40-42).

«Η ευτυχία για εμάς είναι η να πεθάνουμε ελεύθεροι και χριστιανοί η να νικήσουμε όπως μέχρι τώρα νικήσαμε διά μόνης της θείας δυνάμεως του Κυρίου ημών Ιησού Χριστού και διά της θείας Του βοηθείας» (Δ. Κοκκίνου, τ. 3 σελ. 355)

«Μάχου υπέρ πίστεως και πατρίδος» έγραφε ο Αλέξανδρος Υψηλάντης στην προκήρυξί του, ο οποίος απέθανε απαγγέλλοντας το «Πάτερ ημών»”.

Προς το τέλος του μηνύματός του, ο Σεβασμιώτατος εφιστά την προσοχή:

“Σήμερα, εμείς, προσοχή, αδελφοί! Μην αλλοιωθούμε και λησμονήσουμε την καθαρή ιστορία και τη θυσία των πολεμάρχων του 1821 και των Ελευθέρων Πολιορκημένων. Μη τους προδώσουμε. Φρίττουν τα ιερά λείψανα των Προμάχων του Μεσολογγίου εκεί στον «Τύμβο των Ηρώων». Όλοι τους έκρυψαν στα κατάβαθα της ψυχής τους το «ευ» και το «παν», τα οποία για τον Έλληνα της τουρκοκρατίας ήταν η πίστι στην Ορθοδοξία και η αγάπη για την Ελλάδα, την πατρίδα του.

Αυτό είναι το μήνυμα του 1821. Όχι εκείνα που μας λένε και γράφουν ξένοι γραικύλοι, οι οποίοι θέλουν να παραχαράξουν την ελληνική ιστορία μας. Οφείλουμε κι εμείς να κλείσουμε στην καρδιά μας το αιώνιο παράδειγμα των αγωνιστών του 1821”.

ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΤΕ:

ΔΙΑΒΑΣΤΕ ΑΝΑΛΥΤΙΚΑ:

Ο ΧΑΡΙΤΙ ΘΕΟΥ ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ ΚΟΣΜΑΣ

ΤΗΣ ΑΓΙΩΤΑΤΗΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΑΙΤΩΛΙΑΣ ΚΑΙ ΑΚΑΡΝΑΝΙΑΣ

Πρός τό Χριστεπώνυμον Πλήρωμα τῆς καθ' ἡμᾶς Ἱερᾶς Μητροπόλεως.

Σήμερα, ἀγαπητοὶ πατέρες καὶ ἀδελφοί, ἑορτάζουμε τὴν περηφανὴ καὶ ὑπέρλαμπρη ἑορτὴ τῶν Βαΐων, ἑορτάζουμε τὴν θριαμβευτικὴ εἴσοδο τοῦ Κυρίου εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα. Ἔρχεται ὁ Θεὸς τῶν ὅλων, ὁ Θεὸς τῆς ἀγάπης καὶ τῆς εὐσπλαχνίας νὰ πάθῃ ὡς ἄνθρωπος γιὰ νὰ ἐλευθερώσῃ τὸν σκλαβωμένο, ἀπὸ τὴν θανατηφόρο ἁμαρτία, ἄνθρωπο.

Αὐτὴν τὴν ἁγία ἡμέρα, ὅλοι οἱ Ἕλληνες, μὰ περισσότερο ἐμεῖς ποὺ κατοικοῦμε στὰ ἱερὰ χώματα τῆς Αἰτωλίας καὶ Ἀκαρνανίας στρέφουμε τὸ βλέμμα μας, τὴν καρδιά μας, τὸ εἶναι μας **στὸ Μεσολόγγι μας.** Στεκόμαστε μὲ τιμὴ καὶ σεβασμὸ **ἐμπρὸς στοὺς ἥρωες προμάχους τῆς Ἱερᾶς Πόλεως**, οἱ ὁποῖοι γιὰ τοῦ Χριστοῦ τὴν πίστη τὴν ἁγία καὶ γιὰ τὴν ἐλευθερία τῆς γλυκυτάτης πατρίδος ἔκαναν τὴν **ἡρωικὴ Ἔξοδο** καὶ προτίμησαν νὰ πεθάνουν παρὰ νὰ παραδοθοῦν στοὺς Ἀγαρηνούς.

Ἐφέτος ὁ ἑορτασμὸς ἔπρεπε καὶ πρέπει νὰ εἶναι λαμπρότερος. Τὸ ἔτος ποὺ διανύουμε συμπληρώνονται διακόσια χρόνια ἀπὸ τὸ 1821, κατὰ τὸ ὁποῖο ἀκούστηκε ἡ σάλπιγγα γιὰ τὸν ἅγιο καὶ ἱερὸ ξεσηκωμὸ τοῦ Γένους.

Σήμερα, αὐτὴ τὴ μεγάλη ἡμέρα γιὰ τὴν Ὀρθοδοξία μας, γιὰ τὸ Μεσολόγγι μας, γιὰ τὴν Ἑλλάδα μας, ἂς ἐπιτραπῆ νὰ ὑπογραμμίσουμε μερικὲς ἀλήθειες, τὶς ὁποῖες ἂν μελετήσουμε μὲ εἰλικρίνεια, θὰ μᾶς βοηθήσουν νὰ τιμήσουμε εἰλικρινὰ τὸ μεγάλο 1821.

– Α –

Ἡ Ἑλληνικὴ Ἐπανάστασι τοῦ 1821 δὲν ἦταν ἀποτέλεσμα οἰκονομικῶν παραγόντων, δὲν ἦταν ἐπακόλουθο τῆς πάλης τῶν τάξεων, ξέσπασμα σκοτεινοῦ τυφλοῦ μίσους ἤ ἀπομίμησι ξένων ἐπαναστάσεων. Δὲν γέννησαν τὴν ἐθνική μας παλιγγενεσία οὔτε ἡ γαλλικὴ ἐπανάσταση, οὔτε ἡ ἀμερικανική, οὔτε ἡ ρωσσικὴ ἐπιρροή.

Τὸ 1821 ξεσηκώθηκε ὁ ἑλληνικὸς λαὸς ἐναντίον τῆς τουρκικῆς κατοχῆς, **«γιὰ τοῦ Χριστοῦ τὴν πίστι τὴν ἁγία καὶ γιὰ τῆς πατρίδος τὴν ἐλευθερία».** Δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ περιγράψει κανεὶς τὶς συνθῆκες κάτω ἀπὸ τὶς ὁποῖες προσπαθοῦσε νὰ ἐπιβιώσει τὸ γένος κατὰ τὴν ἐποχὴ τῆς τουρκοκρατίας. Βαρύτατες φορολογίες, δημεύσεις περιουσιῶν, κυρίως ὅμως βίαιοι ἐξισλαμισμοί, φοβερὸ παιδομάζωμα, φόνοι καὶ ἐγκλήματα, βασανιστήρια φοβερά, ἐξευτελισμοὶ τῶν Ἑλλήνων.

Δὲν ἐπαναστάτησαν οἱ Ἕλληνες γιατί δὲν εἶχαν ψωμί. Ἂς θυμηθοῦμε τοὺς Ἐλευθέρους Πολιορκημένους τοῦ Μεσολογγίου τὸ 1826. Ἡ πεῖνα τοὺς θέριζε. Μὴ ἔχοντας τίποτα νὰ φᾶνε, ἔτρωγαν δέρματα καὶ φύκια. Καὶ ἐνῷ ἦταν πεινασμένοι, ἦρθε ἕνας Ἄγγλος ἀξιωματικός, ὁ ὁποῖος τοὺς προσέφερε πολὺ ψωμί, ἄφθονα ὑλικὰ ἀγαθὰ, μὲ τὸν ὅρο νὰ παραδώσουν τὸ Μεσολόγγι στὸν Ἰμπραήμ.

Τί ἀπάντησαν οἱ Μεσολογγίτες; «Ὄχι» εἶπαν, «δὲν παραδίδουμε στὸν ἐχθρὸ τὴν πατρίδα μας» καὶ ἀπεφάσισαν τὴν Ἔξοδο.

Τὸ 1821 οἱ Ἕλληνες ξεσηκώθηκαν ἐναντίον ἐκείνων ποὺ τοὺς πῆραν τὴν ἐλευθερία, αὐτῶν ποὺ δὲν ἔχαναν τὴν εὐκαιρία νὰ τοὺς ταπεινώνουν, νὰ τοὺς ἐξοντώνουν, νὰ τοὺς βασανίζουν, νὰ τοὺς πιέζουν νὰ ἀλλαξοπιστήσουν. Ἀγωνίσθηκαν οἱ Ἕλληνες νὰ διώξουν ἀπὸ τὸ κεφάλι τους τοὺς Τούρκους, οἱ ὁποῖοι βλασφημοῦσαν τὸν Ἐσταυρωμένο καὶ Ἀναστάντα Θεό μας, τὴν Παναγία καὶ τοὺς Ἁγίους μας.

– Β –

Οἱ Ἕλληνες τοῦ 1821 ἦταν πιστοί ὀρθόδοξοι Χριστιανοί, καὶ μὲ τὴ βοήθεια τοῦ Τριαδικοῦ Θεοῦ, μὲ τὶς πρεσβεῖες τῆς Παναγίας καὶ τῶν ἁγίων μας, ἔκαναν τὸ θαῦμα.

Μπορεῖ ἐμεῖς σήμερα ποὺ ἀπολαμβάνουμε τὸν ἐλεύθερο ἀέρα, πού μᾶς χάρισαν ἐκεῖνοι μὲ τὸ αἷμα τους, νὰ μὴν ἀναφέρουμε καθόλου τὴν παρουσία καὶ τὴν προσφορὰ τοῦ Θεοῦ καὶ τῆς Ἐκκλησίας στοὺς ἀγῶνες τοῦ 1821. Ὅμως, ἐκεῖνοι ποὺ

θυσιάστηκαν ἀγωνιζόμενοι, μᾶς λένε τὴν ἀλήθεια.

Οἱ ἐπίσημοι ἐκπρόσωποι τοῦ Ἔθνους μας, στὴν ἱστορικὴ Α’ Ἐθνοσυνέλευσι τῆς Ἐπιδαύρου, τὸ ὁμολόγησαν: *«Ἔχουν περάσει δέκα μῆνες ἀπὸ τότε ποὺ ἀρχίσαμε τὸν ἀγῶνα τοῦ ἐθνικοῦ πολέμου. Ὁ ὕψιστος Θεός μᾶς ἐβοήθησε ἂν καὶ δὲν ἤμασταν ἀρκετὰ προετοιμασμένοι» (Ἀρχεῖα Ἑλληνικῆς Παλιγγενεσίας, 1821-1822, τ. α’, σελ. 40-42).*

«Ἡ εὐτυχία γιὰ ἐμᾶς εἶναι ἢ νὰ πεθάνουμε ἐλεύθεροι καὶ χριστιανοὶ ἢ νὰ νικήσουμε ὅπως μέχρι τώρα νικήσαμε διὰ μόνης τῆς θείας δυνάμεως τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ διὰ τῆς θείας Του βοηθείας» (Δ. Κοκκίνου, τ. 3 σελ. 355)

«Μάχου ὑπὲρ πίστεως καὶ πατρίδος» ἔγραφε ὁ Ἀλέξανδρος Ὑψηλάντης στὴν προκήρυξί του, ὁ ὁποῖος ἀπέθανε ἀπαγγέλλοντας τὸ «Πάτερ ἡμῶν».

Τὰ λόγια τοῦ Θεόδωρου Κολοκοτρώνη εἶναι ἀντιπροσωπευτικὰ γιὰ ὅλους τοὺς ἀγωνιστάς: **«Εἶναι θέλημα Θεοῦ.** Εἶναι κοντά μας ὁ Θεὸς γιατί πολεμᾶμε γιὰ τὴν πίστι μας, γιὰ τὴν πατρίδα μας, γιὰ τοὺς γέρους γονιούς μας, γιὰ τὰ ἀδύνατα παιδιά μας, γιὰ τὴ ζωή μας, γιὰ τὴ λευτεριά μας. Κι ὅταν ὁ δίκαιος Θεός μᾶς βοηθάει, ποιὸς ἐχθρὸς μπορεῖ νὰ μᾶς κάνει καλά; **Ὁ Θεὸς ὑπέγραψε τὴν λευτεριὰ τῆς Ἑλλάδας καὶ δὲν παίρνει πίσω τὴν ὑπογραφή του».**

Ὅλοι οἱ ἀγωνιστὲς τοῦ ’21 ἦταν συσπειρωμένοι γύρω ἀπὸ τὸ ἀσφαλὲς καταφύγιο καὶ τὸ στερεὸ θεμέλιο τοῦ λαοῦ, τὴν μάνα Ἐκκλησία, ἡ ὁποία προσέφερε τὰ πιὸ ἐπίλεκτα μέλη της στὸν ἀγῶνα**.** Πατριάρχες, ἀρχιερεῖς, ἱερεῖς καὶ μοναχοί, ἔγιναν πρωτοπόροι καὶ ὁλοκαυτώματα στὸν ἀγῶνα, ἱερομάρτυρες, πρότυπα ἡρωισμοῦ καὶ αὐτοθυσίας.

Ἀλήθεια, ποιὸς μπορεῖ νὰ ἀρνηθῆ τὴν θυσία τοῦ πατριάρχου ἁγίου Γρηγορίου Ε’, τὴν θυσία τοῦ ἐπισκόπου Ρωγῶν Ἰωσὴφ, τὸ μαρτύριο τοῦ Ἀθανασίου Διάκου**;** Ποιός ἀληθινὸς Ἕλληνας ἀρνεῖται τὸ νέφος τῶν νεομαρτύρων ἢ τὴν προσφορὰ τῶν ὀρθοδόξων ρασοφόρων στὸ Κρυφὸ Σχολειό**;** Ποιὸς, ἀκόμη, μπορεῖ νὰ ἀρνηθῇ τὸ ὅτι σ’ αὐτὴ τὴν τουρκικὴ σκλαβιὰ φλάμπουρα, παντιέρες, μπαϊράκια, λάβαρα καὶ σημαῖες, πού ἔκλειναν στὶς πτυχὲς τους τὸ ἀδούλωτο φρόνημα τῶν ἀγωνιστῶν, εἶχαν ὅλα ἐπάνω τους τὸν Τίμιο Σταυρό**;**

Ὅλα αὐτὰ φωνάζουν• *«μὲ τοῦ Χριστοῦ τὴν πίστι καὶ τὴ βοήθεια πολεμήσαμε. Γιὰ τὸν Χριστὸ καὶ τὴν Πατρίδα πολεμήσαμε καὶ νικήσαμε»***.**

– Γ –

Οἱ Ἕλληνες δὲν εἶχαν οὐσιαστικὴ βοήθεια ἀπὸ τοὺς ξένους. Μόνοι τους

ἀνθρωπίνως πολέμησαν καὶ νίκησαν: Τὸ 1821 εἶναι γνήσια ἑλληνικό. Ὑπῆρξαν οἱ φιλέλληνες ποὺ γνωρίζουμε, ἀλλ' αὐτὲς εἶναι ἰδιωτικὲς πρωτοβουλίες. Οἱ ἐπίσημες κυβερνήσεις τῶν ξένων κρατῶν ἔκαναν ὅ,τι μποροῦσαν γιὰ νὰ ἐμποδίσουν τὰ σχέδια τῶν φιλικῶν, τῶν Ἑλλήνων. Γιὰ παράδειγμα, οἱ Αὐστριακοὶ καὶ οἱ Γάλλοι καθοδήγησαν τὸν Κιουταχὴ νὰ ρίξῃ τὸν φράχτη τοῦ Μεσολογγίου *(Νικηφόρου Βρεττάκου, Λόγος γιὰ τὸ Μεσολόγγι)*. Τὸ 1822, ὅταν στὴ Βερόνα συνεδρίαζαν οἱ Ἐπίτροποι τῆς Ἀγγλίας, τῆς Γαλλίας, τῆς Ρωσίας, τῆς Αὐστρίας καὶ Πρωσίας καὶ κατεδίκασαν τὴν ἑλληνικὴ ἐπανάστασι, ὁ διπλωμάτης Ἕλληνας ἀγωνιστὴς Ἀνδρέας Μεταξᾶς, εἶπε: **«Εἰς ἡμᾶς μόνον ἔχομεν νὰ ἐλπίζομεν».**

Καμιὰ ὑποστήριξι καὶ ἀπὸ πουθενὰ δὲν ἦλθε, ὅταν σήκωσαν τὰ μπαϊράκια καὶ τὰ γιαταγάνια οἱ Ἕλληνες. **Οἱ λαοὶ συγκινήθηκαν μόνον ὅταν εἶδαν τοὺς Ἕλληνες ἀγωνιστὲς νὰ γίνονται πύρινοι δαυλοὶ καὶ ὁλοκαυτώματα, ὅταν εἶδαν τὸ πάθος τους γιὰ ἐλευθερία**.

Οἱ Ἕλληνες πολέμησαν, ὅπως προείπαμε, μὲ κεφαλὴ τὴν ὀρθόδοξο Ἐκκλησία μας, μὲ τὴν φλογερή, θερμή, πιστή, λιονταρίσια καρδιά τους. Δὲν ὑπελόγιζαν οὔτε τὸν ἑαυτό τους, οὔτε τὶς οἰκογένειές τους, ποὺ ἀπέμειναν μόνες. Ἡ εὐχὴ τους ἦταν **«καλὸ βόλι»** καὶ **«κάλλιο θάνατος χωρὶς ντροπή, παρὰ ντροπὴ χωρὶς θάνατο».** Χωρὶς τὰ ἐπώνυμα καὶ ἀνώνυμα παλικάρια τοῦ 1821, ἡ λευτεριά μας θὰ ἔμενε μόνο ὄνειρο καὶ λαχτάρα. Ὅλοι τους ἀγωνίσθηκαν ἁγνά, ἅγια, γενναῖα, γιὰ τὴν ἀγάπη τοῦ Χριστοῦ καὶ τῆς Πατρίδος.

Ἀγαπητοὶ πατέρες καὶ ἀδελφοί,

Σήμερα, αὐτὴ τὴν ἁγία καὶ μεγάλη μέρα, εὑρισκόμενοι μέσα στὸν πανελλήνιο ἑορτασμὸ τῆς ἐπετείου τῶν 200 χρόνων ἀπὸ τὸ 1821, ἂς φέρουμε τὴν προσοχή μας μὲς στὸ ἱερό μας Μεσολόγγι.

Ὅπως ἔγραφαν τὰ «Ἑλληνικὰ Χρονικά», τὶς ἡμέρες πρὸ τῆς Ἐξόδου τῶν πολιορκημένων, στοὺς 45.000 ἄνδρες τοῦ Ἰμπραὴμ μόνο «κατὰ ξηράν», τὸ ἀποκλεισμένο Μεσολόγγι ἀντιπαρέβαλε τὴν δύναμι τοῦ Θεοῦ, τὴν ἀγάπη πρὸς τὴν πατρίδα καὶ τοὺς «βραχίονας τῶν ἀδάμαντων ὑπερασπιστῶν τους».

Πάνω στὶς ντάπιες τοῦ φράκτη, ὁ μεγάλος Ἱεράρχης **ἐπίσκοπος Ρωγῶν Ἰωσὴφ**, κοινώνησε τοὺς προμάχους τοῦ Μεσολογγίου τὴν τελευταία ἐκείνη στιγμὴ, κατὰ τὴν ὁποία ὅλοι τους ἦταν ἀποφασισμένοι νὰ πεθάνουν γιὰ τὸ Χριστὸ καὶ τὴν Λευτεριά τους!

Αὐτὴ τὴν ἄγρυπνη συνείδησι, τὴν ὄρθοδοξο, τὴν ἑλληνική, εἶχαν ὅλοι οἱ Ἕλληνες

καὶ τὴν κράτησαν ὅλα τὰ τετρακόσια χρόνια τῆς σκλαβιᾶς. Ἔμειναν γνήσιοι Ὀρθόδοξοι καὶ Ἕλληνες, ἔγιναν ἄξιοι καὶ ἱκανοὶ νὰ ἀποτινάξουν τὸν φρικτὸ κατακτητὴ καὶ νὰ μᾶς χαρίσουν τὴν Ἐλευθερία.

Σήμερα, ἐμεῖς, προσοχή, ἀδελφοί! Μὴν ἀλλοιωθοῦμε καὶ λησμονήσουμε τὴν καθαρὴ ἱστορία καὶ τὴ θυσία τῶν πολεμάρχων τοῦ 1821 καὶ τῶν Ἐλευθέρων Πολιορκημένων. Μὴ τοὺς προδώσουμε. Φρίττουν τὰ ἱερὰ λείψανα τῶν Προμάχων τοῦ Μεσολογγίου ἐκεῖ στὸν «Τύμβο τῶν Ἡρώων». **Ὅλοι τους ἔκρυψαν στὰ κατάβαθα τῆς ψυχῆς τους τὸ «εὖ» καὶ τὸ «πᾶν», τὰ ὁποῖα γιὰ τὸν Ἕλληνα τῆς τουρκοκρατίας ἦταν ἡ πίστι στὴν Ὀρθοδοξία καὶ ἡ ἀγάπη γιὰ τὴν Ἑλλάδα, τὴν πατρίδα του.**

Αὐτὸ εἶναι τὸ μήνυμα τοῦ 1821. Ὄχι ἐκεῖνα πού μᾶς λένε καὶ γράφουν ξένοι γραικύλοι, οἱ ὁποῖοι θέλουν νὰ παραχαράξουν τὴν ἑλληνικὴ ἱστορία μας. **Ὀφείλουμε κι ἐμεῖς νὰ κλείσουμε στὴν καρδιά μας τὸ αἰώνιο παράδειγμα τῶν ἀγωνιστῶν τοῦ 1821**.

Ἀδελφοί, ἡ Ἑλλάδα μας πρέπει νὰ ζήση. Καὶ θὰ ζήση μόνο μὲ τὸν Χριστὸ καὶ τὴν γνήσια φιλοπατρία. Καλὸ καὶ ἅγιο Πάσχα!

Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ

† Ο ΑΙΤΩΛΙΑΣ ΚΑΙ ΑΚΑΡΝΑΝΙΑΣ ΚΟΣΜΑΣ